

**Financováno
Evropskou unií**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nenesou odpovědnost.

Tahák k materiálu: Digitální audit regionu

Ročník: Kvinta

Blok 2

Aktualizováno: 16. 9. 2026

Peníze z evropských fondů putují i do tvého kraje — ale samotné vědět KAM nestačí. Skutečná otázka je, jestli se utrácí dobře a poctivě. V tomhle materiálu se staneš auditorem: pomocí databáze Kohesio prověříš reálný projekt a porovnáš ho se skutečným případem, kdy kontrola selhala.

1. Klíčové pojmy (audit, transparentnost, spolufinancování)

- **Audit:** nezávislá kontrola, jestli byly peníze utraceny na to, na co byly určeny, a podle pravidel.
- **Transparentnost:** informace o projektu (kdo ho dostal, kolik peněz, na co) jsou veřejně dostupné, takže si je může ověřit kdokoli — nejen úředníci.
- **Spolufinancování (připomenutí):** EU platí jen část nákladů projektu, zbytek doplácí stát, kraj nebo obec – o zbylé peníze se rozhoduje na národní/regionální úrovni, což je přesně to místo, kde se dá systém zneužít.

2. Proč se to týká i tebe?

Znáš to z crowdfundingu (Kickstarter, HitHit) – než na projekt přispěješ, věříš slibu tvůrců. Po skončení kampaně ale někteří tvůrci posílají zprávy o tom, jak peníze utratili, a přispěvatelé mohou kontrolovat, jestli se plán dodržel. Kohezní politika EU funguje na stejném principu – jen v mnohem větším měřítku a s mnohem víc penězi. A stejně jako u crowdfundingu, i tady se občas najde projekt, který slib nedodržel.

3. Jak kontrola funguje dnes — Kohesio jako veřejný audit

- **Kohesio je veřejná databáze:** kdokoli — novinář, student, běžný občan — si může u libovolného projektu zjistit, kdo peníze dostal, kolik, a na co.
- **Povinná cedule na místě:** u větších projektů (nad 500 000 EUR příspěvku EU) musí být na stavbě viditelná cedule s vlajkou EU — nejde tedy peníze utratit potichu, beze stopy.
- **Fondy relevantní pro Česko:** ERDF (Evropský fond pro regionální rozvoj), Fond soudržnosti a ESF+ (Evropský sociální fond plus) — každý s vlastními pravidly a kontrolními mechanismy.

4. Varovný případ: kauza ROP Severozápad

Regionální operační program Severozápad rozděloval unijní peníze (ERDF) pro Ústecký a Karlovarský kraj v období 2007–2013. Vyšetřování odhalilo, že se o schválení a pořadí žádostí rozhodovalo na základě úplatků — úředníci a politici v hodnotící komisi upřednostňovali žádosti výměnou za peníze, místo aby posuzovali jejich skutečnou kvalitu.

Mezi obžalovanými byl i bývalý hejtman Ústeckého kraje Jiří Šulc. Aktuálně k 11. 9. 2026: odvolací soud mu uložil tříletý podmíněný trest s pětiletou zkušební dobou za zneužití pravomoci — dřívější rozsudek z léta 2025 byl přísnější (nepodmíněný trest), ale v odvolacím řízení byl zmírněn.

Právě proto dnešní systém (Kohesio, povinné cedule, veřejné zveřejňování příjemců) vznikl — jako reakce na podobné kauzy z minulých programových období.

5. „Chytáky“ pro případný test (Tohle se bude hodit!)

- **Veřejná databáze ≠ automatická záruka poctivosti:** transparentnost pomáhá

zneužití odhalit, ale sama o sobě mu nezabrání — pořád je potřeba, aby se někdo díval.

- **Chybějící cedule na Street View ≠ porušení pravidla:** snímky bývají i několik let staré, cedule mohla být jen dočasná nebo prostě ještě nezachycená — je to podnět k otázce, ne hotový důkaz.
- **Praha je jediný český region v kategorii „více rozvinuté“:** dostává proto méně evropských peněz a na méně typů projektů než okolní kraje (viz materiál Euro-detektiv).
- **Reforma fondů 2028–2034 je živé téma:** Evropská komise navrhuje sloučit dnešní změť fondů (ERDF, ESF+, Fond soudržnosti a další) do jednoho „Národního a regionálního partnerského plánu“ na stát — zastánci mluví o zjednodušení, kraje a regiony se ale bojí, že přijdou o vlastní slovo v rozhodování, protože plán se bude domlouvat hlavně na úrovni státu, ne regionu.

6. Rychlá nápověda pro Kohesio

1. Otevři **Kohesio** a do vyhledávání napiš název svého kraje nebo obce.
2. U vybraného projektu si všímej: název, příjemce, příspěvek EU, celkové náklady a adresu místa, kde se projekt fyzicky realizuje (budeš ji potřebovat v Kroku 2).
3. Doplnkově lze porovnat s databází dotaceeu.cz (národní evidence čerpání fondů EU v Česku).
4. Pro Krok 2 (terénní ověření) otevři **Google Earth**, najdi adresu místa realizace projektu, přepni na Street View a založ si vlastní Projekt se značkou a poznámkou k nálezu. Podrobný postup krok za krokem najdeš v sekci 7.

7. Google Earth / Street View — podrobný postup pro úplné začátečníky

1. Otevři **Google Earth** v prohlížeči (funguje na počítači i tabletu) a přihlas se svým Google účtem — vpravo nahoře, tlačítko s panáčkem/iniciálou. Účet

budeš potřebovat pro uložení vlastního Projektu.

2. Do vyhledávacího pole vlevo nahoře (*Vyhledat v Google Earth*) napiš hledanou adresu nebo název místa a stiskni Enter. Kamera k místu doletí automaticky.
3. Přepnutí do Street View: vpravo dole vedle tlačítek lupy (+/-) je kulatá ikona panáčka. Klikni na ni — ulice s dostupným Street View se na mapě zvýrazní modře. Klikni na zvýrazněnou ulici v místě, které tě zajímá.
4. Otevře se celoobrazovková fotografie z úrovně ulice — tažením myši se rozhlédneš kolem, kolečkem myši přiblížíš/oddálíš, šipky na zemi tě posunou dál po ulici. Zpátky na mapu tě vrátí šipka „←“ vlevo nahoře.
5. **Založení vlastního Projektu:** v horní liště klikni na **Soubor → Nový mapový projekt** (pokud nejsi přihlášen/a, Google Earth si přihlášení vyžádá — projekt se ukládá na tvůj Disk Google). Projekt si pojmenuj podle zadání úkolu.
6. V levém panelu projektu přidáš značku místa nebo nakreslíš čáru/trasu tlačítkem pro nový prvek — klikni na mapu na požadované místo a do okénka, které se otevře, napiš název a popis (svůj nález, poznámku, datum).
7. **Odevzdání:** v panelu projektu klikni na **Sdílet → Získat odkaz ke sdílení** a zkopírovaný odkaz odevzdej vyučujícímu (např. do sdíleného dokumentu nebo e-mailem). Projekt se průběžně ukládá sám, není potřeba nic ručně ukládat.